

Mire ez a pazarlás?

Vajon a közösség létszámához képest túl nagy templom építése a nagy hit jele — vagy megalapozatlan túltervezés, s ebbe aztán anyagilag és lelkileg is bele-roppanhat a közösség? Drága sztárépítész felfogadása, nemes anyagok választása, a gondos kivitelezés Isten dicsőségének hirdetésére szolgál a bizalommal tekintett jövő korokban — vagy magamutogatás, és jobb esetben is csak öncélú esztétizálás? Hangversenyorgona építése oda, ahol még harmonista sem akad, bizalom Istenben, hogy ad majd szolgálattevőt, vagy a civil közeg elvárásainak való megfelelés: koncertteremnek (is) jó a templom? A selyem a műanyag helyett, a tölgy a furnér helyett, az arany a festék helyett, az ónix a műkő helyett, az egyedi és művészi a tömegizlés tucatárúja helyett, a drága az olcsó helyett...? De tényleg, mindig elfogadja-e Isten a pazarra pazarlást — mondhatjuk régies-biblikus szóval is: tékozlást—, vagy útálkozva fordul el tőle... a szegények felé? Tehát: a pazarlás felrovása okvetlenül Júdás hangja-e? Hátha tényleg nem Isten dicsőségét, nem az emberek esztétikai javát szolgálja a pazar! Hogy is van ez? Ugyanakkor nem is mindig csak ezek a szélsőséges szembeállítások létezhetnek: a műkő és az ónix közt ott az egyszerűbb természetes kő, az olcsó és a drága közt a tisztas árú anyag, az igénytelen és a díszes közt az igényes puritán.

És az ember a szegénységgel, a szegényekkel is össze van zavarodva. Hát nem azért is volt nagyobb, magasabb, díszesebb, időtállóbb az Isten háza, hogy a szegény is megérezze valahol a magasabb tágasságát, a díszesebb esztétikai gyönyörét? S az időtállóbb nemde az örökkévalóságra készítette föl? Most nagy és szent emberektől is hallunk... másfajta kijelentéseket is. Egy, az indiai mélyszegénységet s a szegények szentjeit, magát Teréz anyát is személyesen ismerő tudós barátom írja: „Ami engem a leginkább zavarba hozott vele kapcsolatban, az rendjének esztétikai igénytelensége volt. Templomaiban és házaiban giccses katolikus képek és szobrocskák; imádságaikat a legközönségesebb nemzetközi melódiákra éneklik. Így osztozott Teréz Anya a szegények igénytelen kultúrájában. Számomra azonban maradt a zavarodottság, hogy az erkölcsi nagyszerűség nem szükségszerűen vonzza az esztétikai elsőrangút.” Erre nem volt az Anyának karizmája; még a puritanizmusra sem. Elfogadta: a giccses Mária-szoborra is áhítattal néznek föl, mint a hinduk a szomszédban egy hasonlóan giccses Krisnára. Persze, a giccses Mária-ikonográfiát nem ők, hanem az európai kereszténység termelte ki. De, megfoszthatjuk-e a széptől az igazán szegényeket, a lélekben szegényeket, az ízlésben szegényeket?!

Igen, a máskülönben hiteles, másban sem pazarló emberektől, ha értetlenkedve is, de valahogy elfogadjuk az elutasítást. De csak tőlük! A drága esztétikumhoz való hozzáállás mindig gondos vizsgálatot igényel, éspedig elsősorban lelkiismeretvizsgálatot. Attól is, aki jóillatú áldozatként pazarol s pazar dolgot teremt. S attól is, aki ebben meg akarja állítani. A passió történetét olvasva hallgatva, így vagy úgy magunknak is válaszolnunk kell a kérdésre.